

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld. — kr. „ pol leta 1 „ 60 „ „ četrta leta — „ 80 „ Naročnina se pošilja opravištvu v škofijsk. poslopju (Bischofhof.) Deležniki tisk. društva dobivajo list brez posebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. —

Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Koliko davkov bo treba plačati l. 1877!

Lani je finančni minister, liberalni ustavoverec baron Depretis, v državnem zboru na Dunaju tirjal 403 milijone goldinarjev, da ž njimi pokrije državne stroške. Rekel je tudi, da bo treba 23 milijonov na posodo vzeti. Kmalu se pa je pokazalo, da se je minister vrezal nič več kakor za 7 milijonov. Bilo je namreč pomanjkljeja ne 23, ampak 30 milijonov in državni zbor mu je pravico dal izposoditi si 48 milijonov in obresti v zlatu plačevati. Minister je poslance milo takrat tolažil rekoč: ne plašimo se, kmalu bo zopet boljše. No, preteklo je zopet leto in isti finančni minister si pa ni upal zopet reči: gospodje, ne plašimo se, kmalu bo boljše. Kajti postalo je — slabše, kar je minister sam popričal, kedar je osupnjenim poslancem naznanil neveselo novico, da potrebuje drugo leto še več denarjev, kakor lani, namreč 404.563.147 fl. in da bo zmajnkalo še več, kakor lani, namreč (po računu ministrovem) 26.631.262 fl., kojih bo treba izposoditi. Davkeplačitelji dobimo tedaj drugo leto še več državnih stroškov in tedaj še več davkov in ob enem se bo državni dolg zopet pomnožil in breme državnih obresti še bolj obtežilo. In tako se nam godi že skozi celih 10 let, ker nam ustavoverski liberalci gospodarijo. Za božjo voljo, kedaj bo take liberalne gospodarske modrosti konec!? Drago gospodarsko modrost liberalcev kažejo tudi številke denarjev, katere vsi davkeplačileci žrtvujemo za železnice. Tukaj bi se lahko človeku zasvetila 3 solnea, kedar pomisli, koliko denarja gre vsako leto samo za podporo železnicam, ki imajo itak lepe dohodke, in če ne morejo izhajati, lahko vožnino povišajo tako, da se zamore izhajati. Nekdaj, ko še liberalci nam niso gospodarili, smo stavili in vzdrževali železnice na državne stroške; železnice so bile lastnina države in ta jih je lahko v sili prodala. Tako je bilo z južno železnico. Ko so pa liberalci prišli do veljave, so brž nove železnice dali staviti po družbah na akcije ali delnice, katerim je liberalna večina v državnem zboru obljubila vsakoletno pod-

poro iz državne kase. Vsled tega tirja finančni minister za drugo leto več kakor 22 milijonov samo železnicam v podporo in sicer 1) za Zitavo-Reichenberško železnico v srebru 48.000 fl., 2) za Lvov-Črnoviško v srebru 1.700.000 fl., 3) za cesar Franc-Jožefovo v srebru 2.257.000 fl., 4) za Rudolfovo v srebru 5.038.000 fl., 5) za Košice-Oderberško v srebru 317.000 fl., 6) za Karl-Ludvikovo v srebru 1.132.000 fl., 7) za Moravsko severno železnico v srebru 720.000 fl., 8) za Avstrijsko severno železnico v srebru 1.853.000 fl., 9) za južno-severno nemško železnico v srebru 711.000 fl., 10) Ogersko-zapadno železnico v srebru 330.000 fl., 11) za prvo Ogersko-gališko železnico 969.000 fl., 12) za Vorarlberško v srebru 678.000 fl. in v bankoveih 158.000 fl., 13) za Albrehtovo v srebru 954.000 fl., 14) za Elizabetino v srebru 3.320.000 fl. in v bankoveih 837.000 fl., 15) za Moravsko pokrajno železnico v srebru 336.000 fl., 16) za Avstrijsko severno železnico z srebru 820.000 fl., 17) za Brno-Rožičko v srebru 30.000 fl. Srebro je vračunjeno po 3% in znaša tedaj vsa podpora železnicam 22.849.160 fl. Železnice pa niso lastnina države in dobiček imajo družbe, koje so jih z državno podporo postavile in jih z državno podporo vzdržujejo. Da tako gospodarstvo ne velja in ne kaže, to trdijo sedaj celo liberalni nemški listi. Začelo se jim je deniti, toda kedaj bo boljše? Težko, dokler bodo ljudje volili večjidel same — liberalne poslance!

Cerkvene zadeve.

Stavljenje Slomšekovega spomenika je sedaj toliko dognano, da bo vse dokončano, preden mine leta dni. Nagrobna plošča z latinskim napisom je vzdana, plošča z slovenskim napisom, ki je namenjena za rojstni dom, se je poslala g. Antonu Slomšku, velikemu posestniku na Slomu, ki jo bo vsaki čas vzdal. Potniki na južni železnici jo bodo imeli priliko videti; kajti prva velika, zidana hiša niz železniške postaje Ponkviške, in sicer na levi strani potujočim iz Maribora v Celje, je rojstni

dom knezoškofa Slomškega. Na dalje, spominek z prekrasno podobo rajnega na cink-plošči, namenjen farnej cerkvi sv. Martina na Ponkvi, je lepo izdelan ter se je te dni iz Gradca poslal župniku in slavno znanemu pisatelju slovenskemu č. g. Dav. Trstenjaku, kojega je ožji odbor poprosil, da ga na primernem prostoru v cerkvi vzdadi da. Tudi glavni spominek za stolno cerkvo v Mariboru se izdeluje. G. Zajc v Ljubljani je namreč ožjemu odboru predložil 3 velike glave iz gipsa, v katerih vseh je bil rajni Slomšek jako dobro zadet. Vsled tega se je g. Zajcu naročilo, naj začne izdelovati Slomškovo veliko podobo iz kararskega marmorja za 2000 fl. Slavni g. dr. Bleiweis v Ljubljani je blagodušno sprejel posredovanje. Podobi primerno okvirje v gotiškem slogu izdeluje za 2500 fl. g. Schulz v Gradcu in sicer iz lepega marmorja, namolmljenega v Griseigmagni v Istriji. Ostali denar se bo porabil v podporo izdavanju Slomškovih spisov, kojih drugi zvezek, obsegajoči: Basni, prilike in povesti, bo do novega leta za natis priredil č. g. Lendovšek v Ptuju. Na izdavanje 2. zvezka vendar se more resno misliti le tedaj, kedar bo 1. zvezka, t. j. pesmi toliko iztisov prodanih, da bodo tiskovni in drugi stroški, kakih 920 fl., pokriti. Zato prosimo čestitelje rajnega Slomškega, naj kupujejo njegove pesmi, izdane po g. Lendovšku, in tako pripomagajo k nadaljnjemu izdavanju njegovih spisov!

Šolske sestre na Štajerskem.

III. Preobleka prvih „šol. sester.“
Zdelo se nam je potrebno nekoliko obširniše govoriti zastran ustave in notranjega življenja „šol. sester“, da se iz tega ležej spozná njih stališče v razmeri do zunanjega sveta, in duh, ki vlada med njimi. Omenjeno je bilo, da je dovoljenje za upeljvanje „šol. sester“ v Gradcu dano bilo 29. novembra 1842. Vendar djansko in popolnem še niso zamogle pobožne učiteljice o tem času samostanskega življenja začeti. Bile so premnogo obložene s skrbijo za otroke, zraven tega pa je bilo treba, da se posloppje nekoliko predrugači: morale so se tudi pobožne device še bolj soznaniť s samostanskim življenjem. Nevtrudljivi vladika Zängerle so poklicali v ta namen 2 „šol. sestri“ iz Tirolskega, kateri bi jih naj o navadah in običajih samostanskih poučili. Ko je bilo vse pripravljeno za novo družbo, bližal se je čas, da sprejmejo tudi obleko, ki jo nosijo šol. sestre. Nastopile so šolske počitnice in s tem je bila dana priložnost k tej slovesnosti; 29. november l. 1843 bil je odločen za preoblečenje.

Ker še nove „sestre“ niso imele svoje kapele, so jim pripravile „usmiljene sestre“ svojo lepo hišico božjo za ta slovesu trenutek. Šestim devicam je bila sreča dana, oblačilo sprejeti. Prva je bila prednica Antonija Lampl, ki je zadobila samostansko ime: Franciška; 2. Romana Poš, iz rodbine mil. kneza in škofa koroškega Wierja; 3.

Filipina Lampl; 4. Begherd Serafina; 5. Mihaela Švare; 6. Stiber Amalija. Takrat je bilo že tudi več kandidatinj, med njimi tudi sedanja matiprednica v Mariboru, preč. Margarita Puber. Milostljivi škof Zängerle so brali tiho sv. mešo. Mnogo gospá in gospodov je bilo navzočih, med njimi tudi cesarski namestnik grof Wickenburg. Med sv. mešo so prejele device sv. obhajilo. Po dokončani službi božji se vsedejo višji pastir s škofovsko kapo na glavi pred altarjem ter vprašajo device po njih želji. Ko one odgovorijo, da so namenjene in pripravljene živeti po pravilih „tretjega reda“ sv. Franciška v duhovski družbi, tam Bogu služiti in mladino podučevati, jim vladika v prelepi besedi razložijo imenitnost te odločitve, pa tudi dolžnosti, ki jih prevzamejo. Otroci njim bodo izročeni, o katerih Kristus govori: „Glejte, da ne zaničujete ktereга izmed njih. Kdorkoli sprejme enega takošnjega otroka v mojem imenu, ta mene sprejme.“ Naj sledijo sv. Franciška, ktereга duhovne hčeri so postale, da bodo zamogle ž njim reči: „Moj Bog, in moje vse!“

Še enkrat jih visoki pastir vprašajo: če hočejo pri svojem naprejšetju ostati. Ko vse na to vprašanje odločno pritrdijo, so bila pripravljena oblačila blagoslovljena in jim oblečena s pomočjo neke pobožne gospe, ki je bila kot mati novih hčeri sv. Franciška pri tej slovesnosti navzoča. Po dokončanem preoblečenju pokleknejo vse device z gorečo svečo in z „martro božjo“ pred altar, in molijo z navzočimi duhovniki genljivo cerkveno molitvico „Regnum mundi“. Vsaka je potem dobila novo samostansko ime. Kanonik preč. gosp. Jožef Praš preberejo dovolilno pismo, da so „šol. sestre“ postavno upeljane. Genljiva slovesna pobožnost je bila sklenjena s „Te Deum laudamus.“ (Dalje prib.)

Gospodarske stvari.

O potrebni stelji nekaj.

M. Stelja je toliko boljša, kolikor več gnojnice zamore v se vzeti. Velikost moči, vodo vsesavati, je pri raznih snovih, ki se za nastiljanje rabijo, različna. Mnogovrstne poskušnje in preiskave so pokazale, da ima polesni mah med vsemi sortami raznega nasteljiva največjo zmožnost vodo vsesavati. Mahu sledijo potem po vrsti žitna slama, bukovno listje, praprot, smrekovo, borovo šilovje in slednjič vresje. Mah zamore tedaj več gnojnice popiti in v sebi obdržati, kakor slama. Najbliže pride potem listje in praprot, manj vrednosti imajo v tem oziru smrekovo in borovo šilovje in na zadnjem mestu stoji še le vresje. Listje pa je tudi v tem oziru za slamo, da daje le bolj mrzel gnoj, t. j., da postane gnoj, ako se samo čisto listje nastilja, trd, kepast, nareja bolj kislo prst in le počasi trohni in prhni. Listje bi se tedaj le smelo v sili kot nadomestek za slamo kot stelja

rabiti. Le takrat daje tudi listnata nastelj dober in skozi in skozi zadostiven gnoj, ako se mu zadosti dobre in prstovite zemlje primešava, da tako iz te zmesi močen in dober kompost postane.

Gnojivna vrednost, t. j. vrednost, ki jo razna nasteljiva kot nadomestek onih snovi imajo, ktere so se po poljedelskih pridelkih zemlji odtegnile, je odvisna od tega, koliko imajo redivnih tvarin v sebi, kterih se pridelovane rastline najbolj živé. Pri določevanju gnojivne vrednosti raznih gnojil se mora le na redkejšé in ravno zato vrednejše njihove delke ozir jemati: na gnjilec, kali in fosforovo kislino. Po natančnih preiskavah o sestavi raznih gnojil so se sledeče imenitne prikazni proizvedele: 1. Mahova stelja, čista in s šilovjem pomešana, ima za kmetovalca brez ugovora večjo vrednost, nego jo ima listnata nastelj. 2. Mahova nastelj ima celó večjo poljedeljsko vrednost od slame, za katero še listnata nastelj stopi nazaj. Mahova nastelj pa po gnjileu in fosforovi kislini slamo celo presega ali njej je vsaj jednaka. 3. Na imenitnih mineraličnih redivnih tvarinah, na kaliju, fosforovi kislini, je vsa polesna stelja prav revna in je za kmetovalstvo o tem oziru skoraj brez vse vrednosti. Slama in mah si stopita o tem oziru precej blizu. Mnogo manj vrednosti ima listnata nastelj, najmanj pa čisto šilovje. Kako brez vse pomene da so mineralične tvarine v polesni stelji, se pač lahko iz sledečih številk sprevidi: Da se 100 kilogr. kalija na polje spravi, se potrebuje blizu 300 kilogr. trikrat koncentriranega Stassfurtskega kalijevega gnoja, t. j. najmočnejšega gnoja, ali 1000 kilogr. listovega pepela ali 1600 kilogr. pepela iz šilovja, ali 11.200 kilogr. suhe ržene slame, ali 18.000 kilogr. suhega polesnega mahu, ali 33.000 kilogr. suhega bukovega ali hrastovega listja, ali 62.000 kilogr. suhega smerekovega, ali 66.000 kilogr. suhega borovega šilovja. Na dalje, da se 100 kilogr. fosforove kisline na polje spravi, treba je blizu 400—500 kilogr. koščene moke, ali pa 31.800 kilogr. suhega listja, ali 33.700 kilogr. suhega polesnega mahu, ali 41.600 kilogr. suhe ržene slame, ali 46.600 kilogr. suhega smerekovega ali 86.100 borovega šilovja. Ako se še dnina delavcev in sploh stroški za dobivanje in spravlanje polesne stelje vštévajo, tako se sme reči, da je polesna nastelj dragša, kakor je po mineraličnih tvarinah, ki jih ima v sebi, vredna; še celó takrat, če se v lesu brezplačno grabiti sme. Kali in fosforova kislina se da z veliko večjim pridom po umetnih gnojilih, kakor s polesno nasteljo nadomestiti. Gledé tedaj na to okoliščino in na neprecenljivo imenitnost, ktero ima za gozd in prirastek lesa pozemna odeja, se pač ne da opravičiti ravnanje, po kterem se gozdu to odteguje, kar si je z težavo pridobil, da se ž njim potem polje le za silo gnoji. Dokazano je, da pri navadnem kmetovanju z revnim gnojem iz polesne stelje polje, gozd in travniki rakovo pot hodijo. Zato je malokteri kmetovalec najti,

ki bi z polesno steljo svoje razmere izdatno popboljšal. Nasproti pa je vedno znamenje rastočega blagostanja, ako se kmetovalci od polesne stelje neodvisne naredé.

Praktično prav porabno in dobro sredstvo, potrebo polesno stelje kolikor mogoče pomanjšati, je poraba prstenega nasteljiva. Naj se toraj v ta namen pod v hlevu nekoliko nagnjen naredi in brž za živalimi okoli 60 centimetrov široki in primerno globoki odvodivni žlebovi naredé, da živinski gnoj ali v žlebe ali vsaj blizu za njimi pada, od koder se potem lahko v žleb potegne. Precej prostoren žleb se napolni z rahlo prstjo, še boljše pa s šotivnim drobirjem, ki hitro tekoče živalske izločke na se potegne. Potem je treba le nekaj malega slame nasteljati in nastelj se, dokler je še suha, vsakokrat zjutra proti prednjemu koncu živali potegne, zvečer pa zopet pod žival razgrne. Ko stelja ni več pripravna, živini zadosti suho in mehko ležišče po noči dajati, se s prstjo, ki se je že med tem živalskih izločkov do dobrega navzela in napila, pomeša in vse vkup iz hleva pospravi. Odpravljena prst in slama se z novo nadomesti. Kot daljno nasteljivo se zamore še porabiti, za ginje, močvirnate rastline, kakor: trstje, omelovje, praprot, vresje itd. Vsa ta nasteljiva pa se morajo, ako se hoče, da svoj namen, živini dobro ležišče podati in tekoče gnojne izločke v se vzeti, doséžajo, v suhem stanu nastiljati. Posebno je to pri prsteni nastelji, šotinem drobirju itd. potrebno. Sme se torej gotovo nasvetovati, da se že poleti o suhem vremenu za pripravo imenovanih tvarin in za njihovo shrambo na suhem prostoru skrbi, kjer jih dež ne more zmočiti.

Vrh tega naj si vsak kmetovalec jeseni napravi proračun o krmi in nastelji in naj se skrbno varuje več živine črez zimo za rejo puščati, kakor nje zamore pri varčni porabi gospodarskih svojih pomočkov dobro skozi zimo spraviti.

Zimska jabelka. 1. Gdanski robač (Lukas IV. 2 b) Danziger Kantapfel, tudi imenovan kalvilska rožarica, rudeča lukežnica, rudeči kardinal, rožni Heger, zimski rožček, rudeči ljubec itd. Sad je pravilne podobe in srednje velikosti. Lupina tenka, gladka in mastnata. Prava barva zelenkasto-rumena; na prisolčni strani je sad s karmin-rudečimi progami naslikan. Na solcu izpostavljenem sadu oko ne zapazi prave barve. Meso je belkasto-rumeno in ima prijetno aromatičen malo vinsko-kiselnat okus. Diši malo, vendar prijetno. Sad zori po legi že okoli srede oktobra in trpi do decembra ali celo do januarja in je gospodarstven sad prve vrste, za namizen vendar druge vrste. Znamenite so na tem drevesu precej močno zaraščene na zdol viseče veje. Drevo donaša precej obilno lepega sadja, ako stoji v dobri zemlji.

Mnogoštevilna jabelka z enakim imenom kažejo, kako močno in daleč da je po svetu ova jabelčna sorta razširjena!

2. Landberška rajneta (Lukas VIII. 1. b) Landsberger Reinette. Precej velika, ploščastokrogla, včasih krogli podobna rajneta. Lupina je tenka in pri obležanem sadu gladka, s prva svitlo-zelena, pozneje blede-žolta z mnogimi rumenkastimi pikami naslikana; na prisolnčni strani rumenkasto-rudeča, ter progasta in zavmita. Precej trdo meso je belo in ima malo dišaven, vendar dober vinsko sladek okus. Sad zori novembra, trpi do januarja, in prenaša rano trganje prav dobro. Je kot ceuljiva sorta za namizni in gospodarstveni sad priporočila vredna. Drevo je lepe pravilne rasti in donaša obilno sadu. To jabelko dobi lepo ravno deblo, kojemu nevihte ne škodijo lahko. Juri Žmavec.

Sejmovi. 2. novembra v Vitanju, v Straden-u; 3. novemb. v Pišecah.

Dopisi.

Iz Kostrivnice. (Še enkrat srenjski berič in — dolg nos). Naš dopis v „Gosp.“ z strani prismojenega streljanja pri farni cerkvi je srenjskega beriča hudo razjezil, kar je vsak pričakoval. Pa je tudi goropadna neumnost, z „štuki“ pri cerkvi streljati, ko ima obok (Gewölbe) naše farne cerkve devet velikih razpoklin, ktere se ve da po streljanju ne lezejo skupaj, ampak se še le širijo. Kdor tega ne verjame, pa naj pride v Kostrivnico gledat. Gotovo si je berič mislil, ko je dopis v roke dobil: po „cajtingah“ se mi je debelo dokazalo, da nimam nobene pravice do cerkve ali zdaj imam pravico do duhovske berne ali kolekture. Pred vsem je treba vedeti, da tukaj duhovniki nimajo pisane, ampak samo prostovoljno berno. Pošteni farmani radi dajajo, kedar kaj imajo; kedar nič ni, mora pa tako dobro biti. Letos je pri nas slabo leto. Pri vsem tem pa so farmani, za kar so očitne hvale vredni, skoraj po dobri letini pšenice dajali, akoravno so nje več kakor polovico manj od lanskega dobrega leta pridelali. Ker se je pa pšenična berna že zdavnaj skončala, je mislil berič, da ima pravico do moštne kolekture, ktera se je meseca oktobra pri nas pričela. V ta namen je v nedeljo 15. oktobra, kakor so ljudje povedali, na kamnu pred cerkvo, kder navadno oklicuje, strahovito divjal, da je vsak norc, ki duhovniku kaj da; da bo nosače prejemal in jih po pravici popraševal, po kateri smejo za duhovnike mošt pobirati? i. t. d. Toda beričevega vresa in ropotanja se vsak pameten človek ravno tako ustraši, kakor zajčjega tobotanja. To se je brž pokazalo. V farovž so začeli možki in ženske grozdje in sadje nositi, da bo imel kaplan celi mesec dosti jesti ter so povedali, kdaj se naj k njim po mošt pošlje, da ne bo nosač zastonj pota imel. Berič je dobil po tem takem že tisto nedeljo po radodarnosti farmanov dolg nos. Pa še strašnejši za beriča je

bil ojster meč in krvavi bič, ktereга je kaplan in ptič Brglez že v svojem kljunu imel. Ta bič je cesarski dvorni dekret (Hofdekret) od 22. decembra 1787. V njem stoji črno na belem, da se živa duša v to vtikati ne sme, kar farmani svojemu dušnemu pastirju po svoji radodarnosti in ljubezni do duhovščine dajajo. Kaplan si je brž mislil: po tem cesarskem dekretu ima srenjski berič ali naj bo že kdor koli do duhovske prostovoljne berne ravno takošno oblast in pravico, kakor maček do klobase, in to tem manj, ker se po §§. 339, 344 in 345 občnega državnega zakona (Allg. bürgerl. Gesetzb.) nikomur s silo kaj vzeti ne sme, kar je njegovega. Kaplan prepíše cesarski dekret ter ga enemu svojih nosačev da. Berič in kaplanov nosač se srečata in nosač pokaže svojo pravico, po kateri se sme za duhovnike mošt pobirati; berič njo prebere, v žep vtakne in se pobere z dolgim nosom.

Postava od svitlega cesarja potrjena prepo-veduje, da potepuli in capini iz drugih krajev po fari in srenji beračiti in ljudi nadlegovati ne smejo. Pred par tedni je prišel takošen capin v neko hišo v Kostrivnici. Možkih ni bilo doma. Ženska mu ponudi kruha, ktereга mnogokrat pri nas ljudje stradajo. Toda capin ni maral za njega, ampak je hotel Bog vé kaj vse imeti, in bi bil še morebiti žensko pretepal, ako bi se mu ne bila ustavljal. Takošne „lumpe“ in capine naj berič prejema, čez tiste ima pravico in oblast; duhovnike in njihoye nosače pa naj za vselej čisto pri miru pusti! Če pa takošnih potepuhov in „lumpov“, kakor je tisti bil, prejemal in po „posu“ popraševal ne bo, ni vreden denarjev, ktere kot berič iz srenjske kase vleče.

Iz Ormuške okolice. (Letina — nova steza). Tigatev se je brzi po sv. Tereziji pri nas pričela. Glede kolikosti smo na slabem, ker nam je letošnji mraz (slana) trto močno poškodoval; gledé kakovosti smo pa na dobrem, zlasti, ker nam je gorko vreme v začetku oktobra dobro ugajalo. Govori se, da bo letošnje vino boljše od lanskega, zato pa tudi pričakujemo in upamo, da bo tudi dobro ceno dobilo, kar je zares želeli. Sadje se je slabo obneslo. Jabolke so sicer imele dobro ceno, toda ni se jako popraševalo po njih. Slive so imele slabo ceno, čemur se ni čuditi, ker „prebrisano“ ljudstvo pri nas iz Drave in Mure žganjico zajema. Poljščino (razve repe, ki pa je zlasti kasnejša precej slaba) bodedo prihodnji teden popolnoma pospravili. Koruza je se precej dobro obnesla, enako tudi ajda. Krompir je slab; malo ga je in na večih krajih je nezdrav. — Cena zrnju je slaba. Otava je tudi pospravljena. Škoda, da je večina posestnikov s košo predolgo odlagala ter tako na deževno vreme zadela, ki jim je otavo deloma uničilo, deloma močno zblatilo. Ker tudi od drugod enaka poročila prihajajo, bodedo za živino zopet pomanjkanja živeža trpeli. Sicer pa za letošnje leto o dobri letini ne moremo go-

voriti, zaupamo pa v Boga, da bo v prihodnje boljše. Velika cesta bo se delala na okrajne stroške od velike ceste iz Pavlovec čez št. Miklavž na veliko cesto v Vizmancih Ormužkega okraja. To bo zares jako koristna in hvalevredna naprava. Saj pa je te ceste tamka taka živa potreba, da se le čudimo, kako da ta reč tako dolgo ni na vrsto prišla!

Iz Konjic. († Franc Klinc). Zadnji ponedeljek je 15. duhovnikov tukaj spremljalo k pogrebu mladega nadepolnega duhovnika č. g. Franca Klinca, ki so rojeni v Šent-Ilju blizu Velenja 13. oktobra 1844, dve leti kaplanovali pri sv. Vidu na Planini in 2½ leta na Sladki gori. Ko so vsled svojega neumornega požrtvovalnega delovanja zboleli, stopili so letos v spomladi iz službe ter tu in tam zdravja iskali — zastonj. Od julija so bivali tukaj; vidno so slabeli, dne 20. t. m. zvečer pa so mirno v Bogu zaspali prevideni večkrat sv. zakramenti. Zadnje pot jim je posodilo lepo število Konjičanov in več sladkogorskih pobožnih duš, katerim so rajni bili v blagem spominu. Ginljivi nagrobni govor so svojemu nekdanjemu učencu govorili prč. g. nadžupnik, katerim gre velika hvala še za veliko drugih dobrot, ktere so rajnkemu v njegovi boleznii skazovali. Tudi dvema blagima konjiškima tržankama, ki ste rajnega v boleznii z marsičem oskrbeli, g. dr. Premšaku za obilni trud v boleznii in g. grajšinskemu vrtnarju za lepo ovenčanje mrtvaškega odra, vsem izrekamo v imenu ranjkega očitno zahvalo.

Politični ogled.

Turška vojska je pretečeni teden strašno divjala od črnogorske meje do Donave. Najsijajnejši uspeh in srečo so imeli Črnogorci; mesto in trdnjava Medun se je po 4mesečnem napadanju morala Črnogorcem udati, 500 Turkov je vjetih s kanoni in strelivom vred. Dvakrat so Turki prišli mestu na pomoč, obakrat bili so tepeni — 10.000 Turkov je poginolo okoli mesta in naposled so ga vendar zgubili. Derviš-paša je vsled te nesreče brzo pete odnesel iz Črnogore, kamor je bil že 2 uri globoko vse požigajé prilomastil. Slava črnogorskim junakom! — V Bosniji se množi število vstašev, ki se pa kolikor mogoče še ogibljejo turškim vojakom, le kder je vse ugodno, jih zgrabijo; tako je storil vstaš Amelič pri Ostružjem, kder je v velikem gozdu napal in uničil celi bataljon Turkov. Glavni poveljnik vstašev, obrist Despotovič, šteje sedaj 14 čet pod seboj, ki imajo konjike in 14 kanonov. Ravno sedaj jim hiti 1 bataljon ruskih prostovoljcev na pomoč. Na južni meji Srbije je general Novoselov zbral 12.000 mož, da bi udaril čez Sjenico proti Mitrovici in Črnejgori; ali hotel je počakati še na zimsko obleko za svoje vojake. Kajti visoke gore okoli je že sneg pokrtil. Turki so to slutili in so 18. okt. hipoma planoli na Srbe. Ali ti so se junaško branili in

naposled sami šli naprej, prvi so bili ruski prostovoljci, in Turke vrgli z bajonetom iz 6 šanc v 3 urah in v beg zapodili. Turki bežijo sedaj iz Sjenice proti Novemu-pazarju. Menje srečno so se Srbi vojskovali ob Drini, Timoku in Moravi. Ob Drini stoji 13.000 Srbov, in se ne upajo mahnoti čez reko v Bosnijo, kder je še vedno za vsem 60.000 turških vojakov. Na reki Timok so srbski generali Keller, Medvedovski in Ostoič od 3 strani zgrabili Osman-pašo, da mu vzamejo mesto Zajčar, a do sedaj še se njim ni posrečilo, čeravno se je prelilo veliko srbske in turške krvi. Najbolj krvavo pa se je vojskovalo ob Moravi, namreč 3 dni 19., 20. in 21. oktobra. Ejub-paša je dobil 28 bataljonov in veliko kanonov v pomoč in je z 110.000 Turki udaril na Srbe s strahovito silo med groznim vremenom, da bi srbske šance predrl in prišel do mesta Kruševaca in pred trdnjavo Deligrad. Toda vse je bilo zastonj, Srbi so se s pomočjo ruskih prostovoljcev junaško branili. Turki niso ničesar opravili v 3dnevnem boju. Iz jeze so 22. okt. v Aleksinac pognali 300 bomb — tudi brez uspeha. Koliko pa je v strašnem klanju ljudi smrt storilo, to še ni znano; z ranjenci so vse vesi in mesta daleč v okrog prenapolnjena. Ker Turki do sedaj niso zamogli Srbov premagati, za naprej bo jim to celo nemogoče. Vsaki den pride po 500 ruskih prostovoljcev; 16. okt. je v Kladovi stopilo na srbsko zemljo 2200 kozakov s konji vred in 2800 pešcev; ranjenim v podporo so Rusi že poslali 4 milijone frankov v zlatu; v Belgradu so stavlajo četo 6000 ruskih prostovoljcev za generala Novoselova. Srbski ministri skušajo v Parizu dobiti 5 milijonov zlatov na posodo; v Kragujevac so odposlali 400 delavcev, da izdelujejo vojne priprave, tudi so pozvali vse Srbe od 17— leta pod puško. Škoda, katero so Turki do sedaj na Srbskem, zlasti s požiganjem učinili, se cení na 50 milijonov gld. Ruski prostovoljci so silno srčni pa tudi pobožni. Vsaki moli zjutraj, o poldne in zvečer, pred jedjo in po jedi. Vidi se jim, da se bijejo za slavjansko narodnost in za vero Kristnovo!

Avstrijske dežele. Nekateri ljudje skušajo Avstrijo v boj zoper Rusijo načevati zaradi gnjile Turčije. Vse kaže, da se njim ne bo posrečilo; poprej utegne propasti magjarska oholost in ustavoversko gospodstvo. Merodajni krogi pri nas so sedaj za zvezo z Rusijo ter za to, da zasede avstrijska vojna Bosnijo in Hercegovino. Sicer se temu upirata Magjar in Nemeč, vendar slednji že veliko menje. Kajti izmed 300 nemških in ustavoverskih poslancev na Dunaju zahteva le samo 115 mož od ministrov, naj Avstrija ostane popolnem na miru in ne vzame od Turčije niti za pedenj zemlje. Ostali Nemeč že drugače mislijo in poslanec žl. Plener je govoril naravnost za zvezo z Rusi, kar bo bržčas obveljalo. Lepo je bilo to, da so slavjanski poslanci pod vodstvom Fanderlika in dr. Vošnjaka v imenu 17 milijonov avstrijskih

skih Slavjanov povzdignoli svoj glas v pričo celega sveta za naše nesrečne brate na Turškem. Izrekli so željo naj Avstrija gledé turškega prašanja ravna po željah svojih slavjanskih prebivalcev, ki želijo, da se turški Slavjani brž izpulijo turškim kremp-ljem. — Finančni minister je nasvetoval novo dačno postavo, po kateri bo vsak človek moral izpovedati, koliko dohodkov ima na leto. Brž ko mu dohodki znesejo 600 fl., bo moral od vsake stotino plačati 2, 3 ali 4 fl. davka. — Na južnem Tirolskem prebivajo sami Italijani, ki pa komaj čakajo, da bi bili združeni z italijanskim kraljestvom. Vlada je rogoviležem skozi prste gledala, a sedaj je prisiljena zaporedom glavače zapirati. Razbunjenost je že velika. Magjarski dijaki so začeli v Budapeštu nemir delati in zahtevajo, naj Avstrija gre Turkom na pomoč — celó minister Szende je tolik prijatelj Turkov, da je rekel: 217.000 magjarskih honvedov je pripravljenih v 8 dnevih iti v boj. Tudi magjarske žabe bodo poknile. Magjari v Avstriji niso sami in zato ne more biti vse, kakor bi Magjar ukaževal — in tudi ne bo.

Vnanje države. Rusi so res poslali Turkom zadnjo besede ali ultimatum; če ti vsemu ne pri-trdijo, bo kmalu vojska. Rusi hočejo, naj Turk kristijanom privošči pravice, kakoršne sam uživa. Tega pa Turk ne bode storil in zato je vojska gotova. Rusi razpostavljajo že na turški meji v Aziji 230.000 mož pod vodstvom generala Melihova, carevič sam zbira ob avstrijsko-turške meji 340.000 vojakov, veliki knez Nikolaj pa je namenjen s 110.000 Rusi in 75.000 Rumuni udariti čez Donavo na Turško. Rumunski knez bo dobil več dežel in naslov kralja. — Nemško-pruski minister Bismark se je pogrozil Francozem, ker so ti namislili vojakov nastaviti na italijanski meji kateri bi Italijanom zabranili vzeti turško deželo Tunis v Afriki. Angleži so iz prva namenjeni bili Turka še za naprej braniti, so pa si premislili in bodo bržčas z Rusi vred šli Turčije delit; vse kaže da je Turkom došla — zadnja ura. Zadnja ura bo, ali brez dvombe tudi strašno krvava.

Za poduk in kratek čas.

Freimavrerji, sedanji antikristi.

+ 4. S političnim namenom freimavrerjev je v tesni zvezi njih družinski namen: zrušiti krščanski red v družini. Po svojem načelu; enakost in svoboda, ne prezirajo namreč samo posvetne oblasti sploh, tudi božjo in ž njo Boga samega, češ tedaj bodo oni vsi enaki in svobodni gospodje na zemlji, kedar ne bo nihče drugi zapovedoval, kakor oni sami. V tem obziru pa sledijo ravno za družino najnevarniši nasledki. Zakaj če ni nobene oblasti, ampak je vsak enak in svoboden, nima tudi vsak enake pravice, ali bolje rečeno, vse pravice; dolžnosti in postave morajo ne-

hati. Ljudje sami si tedaj delajo vse postave in če jim niso po volji, jih sami spet odstranijo; vsak slobodno zapoveduje, kar hoče, in dela, kar hoče. Da v takih razmerah lastninske pravice ne bo nihče pripoznaval, je jasno, ker ima vsak enako pravico na pozemeljsko življenje ali na uživanje posvetnega blaga, kar je njihov najvišji zemeljski namen. Kedar tako daleč pride, tedaj res ne bo več nobenega razločka ne med gospodom in kmetom, ne med bogatinom in siromakom; tedaj bodo vsi enaki in svobodni. Eden freimavrerških listov ta nevarni nauk s sledečimi besedami izrazi: freimavrerstvo smatra ljudi za bitja enega plemena, za državljane enega kraljestva, za posestnike ene zemlje, za otroke ene matere (lože).“ Da so to res za človeštvo silno nevarni nauki, tega ni treba dokazovati; freimavrerji sami to dobro vejo, zato se jih tudi ne upajo očitno razlagati. Na skrivnem pa jih silno širijo, zlasti med ubogimi fabriškimi delavci, ki so za take nauke najboljše sposobni, ker imajo od njih v prvi vrsti pričakovati posvetnega dobička. Mednarodna družba (internacionale) obsegajoča večino teh delavcev, ki je po mnenju mnogih mož v zvezi s freimavrerškim redom, bode gotovo veliko pripomogla k naglemu razširjenju teh naukov.

Načrt, po katerem freimavrerji za ta namen delajo, je tako priprost, kakor pripraven. Najpoprej hočejo imeti brezversko šolo, iz ktere bi prihajali otroci brez vere. Veliki „orijent“ v Belgiji je naredil za se pravila, v katerih se glasi §. 1.: vsak verski poduk se mora zatreti. §. 2. oče, oziroma mati, se mora siliti, da otroka v šolo pošilja. Zvezo med tema §§. pač vsak spozna, če tudi ni povedana. Šola mora biti brezverska in otrok se mora v to brezversko šolo pošiljati, da se navzame neverškega duha.

Za šolo pride na vrsto zakrament svetega zakona. Ker so namreč tudi žene po freimavrerških nazorih „enake in svobodne sestre“, tedaj jim ne more ugajati katoliški zakon, ki nerazločljivo veže moža in ženo do smrti. Oni hrepenijo in kričijo po civilnem zakonu, ki se da razvezati, kedar se ga navolijo. S pomočjo brezverskih šol in civilnega zakona bode vera gotovo hitro iz družinskega življenja pregšana in potem jim ne bo več težko krščanski red v družini tudi gledé imetja po svojih nazorih vravnati. Gorjé pa človeški družbi, kedar do tega pride. Učeni pa nesrečni francoski pisatelj Laménais je to strašno dobo v duhu gledal in tako popisal: „vsled svoje samoblastnosti se vzdigne človek proti Bogu, razglasi se svobodnega in njemu jednakega. V imenu svobode prevrže vse državne in verske naredbe; v imenu enakosti vniči vsako nadvlado, vsako cerkveno in posvetno gosposko . . . Potem se začne na kosteh duhovnikov in kraljev vladarstvo sile, sovražtva in groze: celo ljudstvo bode vstalo, mož proti možu, sosed proti sosedu, in v strahoviti vstaji bo se vzdignolo dete proti stareu in druhal

proti velikašem. Da bi te strašne prikazni nereda in zločinstva, razdrtja in morije, te nesramnosti krivih naukov, ta metež preganjanj in gnjusnih veselje, ta krič brezbožjih kletvic, te divje pesmi, votlo odmevanje razdirajočega kladiiva, žvenket krvavih mečev, strašni hrup pokajočih rovov, vrisk veselja, s katerim vsak umor spremljajo — da bi vse to popisal, moral bi si iz pekla izposoditi besede, od koder so si izposodile te pošasti divjost.“ *)

Ako vse do zdaj povedano o namenu freimavrerjev povzamemo, razvidimo takoj, kaj oni končno hočejo, da svoj pravi namen dosežejo. Freimavrerji hočejo, da kratko in jasno povemo, brezverno ljudovlado zedinjenih evropskih držav, ali kakor nek freimavrer sam pravi: „Loža hoče vesoljno človeško družbo postaviti na podlago „humanitete“ (človečnosti), v kateri se vsi ljudje vjemajo; neče torej posebne vere, ker ta dela verske prepire, neče stanovskih predprav, ker te nasprotujejo bratinski enakosti, neče posebne narodnosti, ampak vse narodnosti se naj tesno združijo.“ (Nastavek prih.)

Smešničar 44. Pek sreča mesarja in ga vpraša: odkod tako hitiš? Mesar odgovori: iz tvoje pekarije, kder sem hleb hruha kupil. Pek: kje pa ga imaš? Mesar: tu-le v prslikovem žepu. Razžaljeni pek sklene maščevati se in reče, ko ga mesar prilično praša: odkod prideš, tako: iz tvoje mesnice, kder sem kupil bikovo glavo. Kje pa jo imaš? Pek odgovori: tu-le pod klubokom. Mesar se nasmeye na glas in reče: sosed pek, sedaj si pravo zadel!

Razne stvari.

(Maslo nemške kulture.) Das gefertigte Gemeindevamt beehrt sich um Bekantgabe des Verfassers der Zuschrift (Dopis iz Kostrivnice (srenjski berič — svojeglavnež in nerednež) vom Slovenski Gospodar vom 12. Oktober 1876 Nr. 42. mit Postwendung bei sonstiger zwangswaiser Einleitung der fraglichen Bekantgabe.

Gemeindevamt Kostreiniz am 16. Oktober 1876.

Johan Drogenig

Gemd.-Vorst.

(Listonošo ubil) je v hiši sredi Dunaja italijanski potepuh, 26letni Francesconi, mu vzelo 14.000 gld. ter ž njimi pobrisal v Celovec k nekej ženski, se pa v noči po železnici proti Italijanskemu podal, toda v Franzensveste na Tirolskem so ga prejeli in nad Maribor, kder se je 1/2 ure mudil in 1/2 kupice kave izpil, gnali na Dunaj, kder ga bodo obsodili in brez dvombe — obesili?

(Učiteljic bode kakor listja in trave). V Ljubljani in Gradcu je letos vse polno kandidatinj, a na Dunaju je vseh celo 500.

*) Uresničilo se je to deloma l. 1871, ko so po freimavrerjih naščuvani delavci Pariz užgali in ga začeli razdirati. Ured.

(Pogorel) je Frane Prelog v Lukavcih, škoda se ceni na 800 fl. Sreča, da je bil zavarovan.

(Za hercegovinske in bosenske) reve so darovali farmani in dušni pastir pri sv. Ruprtu pri Laškem 5 fl. Bog plati!

(Ukradli) so nepoznani tati Cencu Kermeku pri sv. Benediktu v slov. goricah lepo brejo kravo. Kravji tatove se začnejo tedaj v omenjeni okolici zopet gibati. Treba bo opaznosti!

(Na vinorejski šoli) pri Mariboru je razpisanih 6 deželnih štipendij, vsaka po 120 fl.

(Umrla) sta čč. gg.: Andrej Gabron, star 83 let in Franc Klinc, star 32 let, oba duhovnika v pokoju.

(Dražbe.) Tretjokrat pridejo na vrsto 28. okt. Jan. Hlačar v Libojah 4100 fl. 30. okt. Miha Stegenšek pri Celju 3410 fl. 6. novembra Katarina Vožičnik pri sodniji v Kozjem.

Tržna cena

preteklega tedna po Hektolitrih.

(1 Hl. = 1⁶⁰/₁₀₀ vag.)

Mesta	Pšenica		Rž		Ječmen		Oves		Tursica		Proso		Ajda	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor . . .	7	90	5	90	5	50	3	50	5	50	5	50	5	40
Ptuj	7	80	6	60	5	20	3	10	6	—	4	80	4	90
Mahrenberg	10	10	7	25	5	70	3	70	5	75	7	80	5	69
Gradec	8	66	7	72	4	88	3	60	5	30	—	—	5	50
Celovec	9	6	7	14	4	76	3	16	4	72	4	46	9	94
Ljubljana . . .	8	97	6	40	4	70	3	25	6	80	4	70	6	50
Varaždin . . .	8	—	6	60	5	80	3	60	5	60	7	—	4	80
Zagreb	11	—	7	—	6	60	3	—	7	—	—	—	—	—
Dunaj	11	90	9	75	8	50	7	50	7	30	—	—	—	—
Pešt	10	50	8	72	7	10	7	16	6	90	5	—	—	—

Najnovejši kurzi na Dunaju.

Papirna renta 61 40 — Srebrna renta 65.50 — 1860-letno državno posojila 113 — Akcije narodne banke 810 — Kreditne akcije 145 — Napoleon 9.99 — Ces. kr. cekini 5.98 — Šrebro 105.60

Loterijne številke:

V Trstu 21. oktobra 1876: 16 42 18 85 55.

V Lincu " " 67 23 73 38 15.

Prihodnje srečkanje: 4. novembra 1876.

Prodaja cerkvenega vina

pri sv. Petru blizu Maribora.

30. oktobra, t. j. v pondeljek pred vsemi Svetniki se bode

10 štrtinjakov

letošnega cerkvenega vina v polovnjakih po licitaciji prodajalo.

Marko Glaser,
kanonik.

Naznanilo.

Na Libonji, pol ure od Ormuža, je posestvo, ki meri 2 1/2, orala vinograda, 6 oralov gojzda, 5 oralov njiv, 2 1/2, orala sadovnjaka in spašnika, toraj vkup 16 oralov iz proste roke na prodaj. Vse posestvo leži skupaj, je blizu okrajne ceste in tudi pelje čez nje peška pot iz Ormuža v Ljutomer. Z zemljiščem se odda tudi živina in vse, kar gospodarstvu pripada.

Pogoji, ki so prav ugodni, ker se kupnina zamore v obrokih do 3 let plačevati, se izvejo pri g. Kukovecu v Ljutomeru.

V najem (ali v stant)

se daje posestvo tri četrt ure od št. Jurske južne železnice oddaljeno tikoma za cestoj, pod lebkimi plačilnimi pogoji na šest let. To posestvo ima nad 5 oralov dobro obdelane zemlje (njiv), 6 oralov senožeti in zidano hišo z lepim kozolcem kakor tudi z drugim gospodarskim poslopjem večjidel vse z opekoj krito. Tudi lepe cegelnice se poleg imenovanega posestva v najem dajo. Več se zvé v pisarni občinski v Dramljah.

3—3

Zahvala in priporočba.

Podpisani zahvaljuje se p. n. občinstvu, posebno pa čč. gg. duhovnikom in gg. učiteljem za zaupanje, katero so mu do zdaj po tako obili naročbi skazali, in se priporočuje — pri bližajočej se zimi — na naročbo vsakovrstnih

zimskih oblek,

katero bode iz trdnega blaga, hitro, lepo in po prav nizki ceni izdelal.

Od Maribora oddaljenim naročnikom pride na dom mere jemati.

Z velikim spoštovanjem

Franc Jesenko,

krojač

3—4

v Mariboru, Pfarrhofgasse št. 191.

Učiteljska služba

na enorzadni šoli v Cezanjevcih z 550 gld. plače; 50 gld. poboljška, prostim stanovanjem in eventualno s dohodkom orglarja je razpisana.

Krajni šolski svet v Ljutomeru.

dne 9. oktobra.

Predsednik:

Premmerstein.

2—2

!!! Od leta 1767 !!!

Svetinja
za napredek

Svetinja
za zasluge

ALBERT SAMASSA,

c. kr. dvorni zvonar izdeljavec strojev in raznoterega orodja pri gašenju ognja v Ljubljani, priporoča p. n. cerkvenim predstojnikom in občinskim zastopom:

Vbrana zvonila

z vso potrebščino, kakor jarmi: ojnice okovi. Zvon tudi 40 centov teže, zamore en mož zvoniti; dalje priporoča vse vrste brizgalnice, orodja za gašenje, vodnjake, cerkvene svečnike iz medenine, ventilé, šravbe itd. itd.

po najnižji ceni.

Občinam in gasilnim društvom, da si zvonove in gasilno orodje lahko omislijo, privolim plačevanje v obrokih.

Diploma
pripoznanja

!!! 14 svetinj !!!

Diploma
pripoznanja